

VII biologia;

Temat: Rozwój człowieka i potrzeby z nim związane (okres prenatalny do okresu dzieciństwa)

Już wiesz

- powstanie zygoty wyznacza początek rozwoju nowego organizmu;
- pierwszy etap rozwoju dziecka składa się z fazy zarodkowej i płodowej;
- organizm dziecka w łonie matki rozwija się i zmienia, przystosowując do życia poza macicą;
- prawidłowy rozwój zarodka i płodu zależy od czynników genetycznych i warunków życia matki.

Rozwój człowieka

Rozwój osobniczy człowieka, zwany **ontogenezą**, rozpoczyna się w momencie zapłodnienia, a kończy z chwilą śmierci osobnika. Obejmuje 2 okresy rozwojowe:

- **prenatalny** – wewnątrzmaciczny, który trwa od momentu poczęcia aż do narodzin,
- **postnatalny** – pozamaciczny, trwający od urodzenia do śmierci.

Rozwój przebiegający poza organizmem matki obejmuje kolejno następujące po sobie etapy: noworodkowy, niemowlęcy, poniemowlęcy, dzieciństwa, dojrzewania, dorosłości oraz przekwitania i starości. Od chwili narodzin w organizmie zachodzi szereg zmian prowadzących do osiągnięcia dojrzałości fizycznej, psychicznej i społecznej. Rozwój fizyczny obejmuje wzrost, zmianę proporcji ciała, zwiększenie jego masy, zmiany w funkcjonowaniu tkanek i narządów.

Okres dzieciństwa

Okres noworodkowy rozpoczyna się w momencie urodzenia i trwa ok. 28 dni. Dziecko ma w tym czasie słabo rozwinięty układ nerwowy, którego działanie opiera się na takich odruchach bezwarunkowych, jak ssanie i chwytanie. Maluch reaguje na głos i zapach matki. Jego proporcje ciała są bardzo charakterystyczne: duża głowa, długi tułów, krótka szyja i kończyny.

Okres niemowlęcy trwa od początku 2. miesiąca do końca 1. roku życia. Jest etapem najszybszych zmian w zakresie wzrostu i rozwoju młodego organizmu. Dziecko uczy się chodzić, gaworzy, jest bardzo ruchliwe, reaguje na polecenia, wyrzynają mu się pierwsze zęby mleczne. Okresy noworodkowy i niemowlęcy to czas szczególnej więzi z matką, która ulega wzmocnieniu w trakcie karmienia piersią. Do 6. miesiąca życia dziecka mleko matki powinno być jego jedynym pokarmem. Zawarte są w nim wszystkie związki potrzebne do rozwoju młodego organizmu oraz przeciwciała. Niemowlę nie ma jeszcze wykształconego własnego systemu odporności, więc w zwalczaniu chorób pomagają mu przeciwciała jego

matki. Skład mleka matki zmienia się, dostosowując do etapu rozwoju dziecka.

W **okresie poniemowlęcym**, trwającym do końca 3. roku życia, tempo rozwoju maleje, dziecko zaczyna się usamodzielniać, zgłasza swoje potrzeby fizjologiczne. **Wiek dzieciństwa** trwa od 3. do 7. roku życia. W tym okresie zachodzi dużo zmian. W szkielecie odkłada się coraz więcej soli mineralnych i staje się on coraz bardziej skostniały, pierwsze zęby mleczne są wymieniane na stałe, następuje rozwój układu mięśniowego, rozwija się pamięć, zdolność do abstrakcyjnego myślenia. Dziecko doskonali sprawność fizyczną, umiejętność pisanie i czytania, uczy się funkcjonowania w grupie.

Cechy charakterystyczne okresów rozwojowych poprzedzających dojrzewanie		
Okres rozwoju	Cechy rozwoju	
	fizycznego (fizjologicznego)	psychicznego
noworodkowy	wzrost, modyfikacje w budowie i funkcjonowaniu układu krążenia, przystosowanie układu pokarmowego do trawienia	potrzeba kontaktu z matką, rozpoznawanie jej po głosie, zapachu
niemowlęcy	wzrost, zwiększenie masy ciała, wyrzynanie zębów mlecznych, siadanie, chwytanie, chodzenie, reagowanie na polecenia, rozwój zdolności poznawczych, intelektualnych, pierwsze słowa	potrzeba poczucia bezpieczeństwa i kontaktu z rodzicami
poniemowlęcy	wzrost, zmiana proporcji ciała, doskonalenie sprawności fizycznej, zwiększenie masy mięśniowej	rozwój mowy i zdolności intelektualnych, ciekawość świata
dzieciństwa	wzrost, wymiana zębów mlecznych na stałe, rozwój koordynacji ruchowej, wysklepienie się stopy, mineralizacja układu kostnego	dalszy rozwój zdolności intelektualnych, rozwój pamięci, kształtowanie umiejętności funkcjonowania w grupie, nauka przez zabawę

Zadanie dla ucznia:

1. Napisz temat lekcji w zeszyte.
2. Przepisz albo wklej tabelę do zeszytu. (charakterystyka okresów rozwojowych poprzedzających dojrzewanie)
3. Zapamiętaj okresy rozwojowe człowieka .

M.K.

Pozdrawiam.